

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár
egész évre 10 arany korona
félévre . . . 5 arany korona
Egyes szám ára 25 arany fillér

Tanévnyitás a Kollégiumban.

Tanévnyitó imádság.

A mi segedelmünk legyen az Úrtól. Amen.

Imádandó Isten, mennyei Atyánk az Úr Jézus Krisztusban! Áldjuk, tiszteljük és szeretjük szent Felségedet véghetetlen irgalmassággal és gondviselő jóságodnak kifogyhatatlan bizonyosságaiért, melyeket eleitől fogva megmutatsz és megújítasz a természeti és lelki világban. Dicsőítjük nagy nevedet csodálatos bölcsességedért, amellyel úgy igazgatod és vezérelted életünk hajóját, hogy kőszirtek és örvények rettegései ellenére is megtartasz és idejekorán révparthoz juttatsz bennünket. Álmélkodva szemléljük igazságos ítéleted nyilvánulásait és kinyomozhatatlan útaidnak titkait, melyekkel a mi okulásunkra és megjobbulásunkra feltárod egyrészt lelki és erkölcsi nyomorúságunkat, másrészt kijelented — hogy teljesítsük — szent akaratodat.

Töredelmesen megvalljuk Előtted, hogy érdemlennék és méltatlanok vagyunk ily nagy irgalmassággal, mert mi a te képedre és hasonlatosságodra teremtett valónkat, a szentséget és igazságot, sokképen és sok ízben megtagadtuk, a te egyedül jó akaratod ellen gyakorta engedetlenkedtünk, hiábavalóságunkkal és vétkeinkkel szent Lelkedet sokszor megszorítottuk, minek következtében igazságos ítéletedből ideig tartó és örök büntetésedre méltókká lettünk.

De Te, mennyei Atyánk, csodálatos szeretetedből megszántál minket, gyarló halandókat, és váltságunk végett elbocsátottad e földre szent Fiadat, aki által minket és ezt a bűnös világot a kárhozat sötét fogságából kiszabadítottál és szabadsággal, étellel megajándékoztál. Ezért a te véghetetlen könyörületességédért: a mi idvezítő Urunkban megvalósult igazság, bölcsesség, szentség és váltság ajándékaiért légy áldott mennyei Atyánk örökkön örökké!

Legyen áldott szent Neved e mai nap örömeért is, mellyel újból betöltöd szívünket, éleszed reménységünket és fokozod életkedvünket. Légy áldott ezért a tiszteletre szentelt ünnepi egybegyűlézésünkért, amelyen Hozzád kívánczó és áldó kegyelmedért esedező lelkünk teljességéből zengjük dicséretedet és imádjuk isteni szent Felségedet. Nincs is nekünk ezen a világon senki másban tökéletes bizodalomunk, oltalmunk és reménység-

günk, hanem csak egyedül Tebenned, aki mindenható Istenünk és szerető mennyei Atyánk voltál, vagy és maradsz minden időben. Reád bizzuk azért minden gondunkat, lelkünket, testünket és egész létünket. Tőled kérünk és várunk áldást életünkre, munkánkra, jó szándékainkra és törekvéseinkre, mert hisszük és tudjuk, hogy amiképen hűséges gondtartással vezettél idáig: azonképen továbbra is velünk maradsz, megtartasz és boldogítasz minket nagy kegyelmességed szerint.

Istenünk, Atyánk! Szívből könyörgünk ez új iskolai esztendő kezdetén a te gyámolító segedelmedért, mert mi magunkra hagyatva oly erőteljesnek, bátortalanok, csüggedezők és gyarlók vagyunk, hogy a világ forgatagában egy szempillantásig sem bírunk megállni; ezenkívül a bennünket mindenfelől környékező bűn is szünetlenül ostromolja akaratunkat, hogy ne azokat cselekedjünk, amiket szent törvényed szerint cselekednünk kellene. Óh támogass és tarts meg minket ebben a mi tusakodásunkban szent Lelkednek erejével, hogy elhivatásunk küzdőterén bármilyen megpróbáltatások közepett hűségesen kitarassunk és minden akadályon keresztül diadalmasan célhoz juthassunk.

Áraszd reánk áldásodat, mely nélkül minden igyekezetünk, munkánk, verejtékezésünk és buzgólkodásunk hiábavaló fáradozás és bizonytalan iparkodás volna. Egyedül Te elégtelened meg szent ígédlel a mi igazság és tudomány után éhező és szomjúbozó lelkünket, csakis Te adhatod és adod meg idejében eledelünket, ruházatunkat, Te vidámíthatod meg bágyadozó szívünket, Te teljesítheted be minden életszükségletünket, mert Tőled száll alá minden jó adomány és tökéletes ajándék, onnan felül az egekől.

Hívó lélekkel imádkozunk Hozzád szent Lelkednek tökéletességre vezérő kegyelmi ajándékaiért: a lelki világosság, az erkölcsi szabadság és örök igazság áldásaiért, hogy Téged, az egyetlen egy Istent igazán megismerjünk, egyedül csak Tebenned bizzunk, teljes alázatossággal és béketűréssel minden jót egyedül Tőled várjunk, Téged féljünk, tiszteljük, teljes szívvel szeressünk és akaratod szerint éljünk, hogy soha semmiben fogatkozást ne szenvedjünk.

Adjad Atyánk arra is kegyelmedet, hogy idvezítő Urunk követésével, hivatásunk hű betöltésével és minden kötelességünk lelkiismeretes, buzgó teljesítésével szent tetszésedre lehessünk,

embertársaink előtt szövétnekek gyanánt világhassunk és ezáltal a Te engedelmes, méltó gyermekeidnek bizonyuljunk.

Áldó kegyelmedet esedezünk az anyaszentegyházra, ennek őrállóira, előjáróira és tagjaira. Cselekedjed, hogy az evangéliom hirdetése és szent Lelked ereje által győzedelmeskedjék a hit és diadalmasan terjedjen szent országod mind az egész földön.

Oltalmazd meg hazánkat, nemzetünket minden külső-belső ellenségtől, és a megpróbáltatások súlyos évei után oszlasd el immár gondjaink, aggodalmaink és bajaink sötét fellegeit s derítsd föl e szétmarcangolt hazának és gyászoló nemzetnek ege fölött az állandó békesség, jólét és szabadság soha meg nem homályosodó napját irgalmasságból.

Könyörgünk Hozzád nemzetünk Kormányzójáért és minden méltóságban levő atyánkfiaiért, hogy esendes és nyugodalmas életet éljünk, teljes istentélelemmel és tisztességgel.

Legyen a Te áldó kegyelmed e mi városunkon, ennek előjáróin és összes lakosain, hogy a közbékesség, munkás szeretet és haladás áldásai-ban zavartalanul örvezhessünk és szent Lelked romolhatatlan javaiban is részesülhessünk nemzetségről-nemzetségre.

Szenteld meg és áldd meg — áldások Istene, jó Atyánk — ősi kollégiumunkat, buzgó őrállóival, hű munkásaival, tanáraival és tanulóival együtt, hogy e dicső múltu anyaiskolánk csarnokaiból az evangéliomi hit, a józan tudomány, a tiszta erkölcs és hazaszeretet igéi hatalmasan és diadalmasan terjedjenek el széles e hazában és szerte mindenütt, a lelkek üdvére, a köz boldogítására és nagy Neved dicsőségére.

Oh áraszd reánk szent Lelkedet ez új iskolai esztendő folyamán is szüntelen, áldd meg ennek kezdetét, tartalmát és végét, hogy midőn napjai elmúlnak, vídám szívvel énekelhessük: Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás, a szentek Urának legyen örök magasztalás, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Úri imádság.

Növekedjete a kegyelemben és a mi Urunknak és megtartó Jézus Krisztusunknak ismeretében, akinek az Atyával és a Szentlélekkel egyetemben legyen dicsőség mind most, mind örökkön örökké. Amen. (1Pt. 3₁₈).

Dr. Erdős Károly.

A kollégiumi igazgató tanévnyitó beszéde.

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Úr!
Mélyen Tisztelt Hallgatóság!

Mély tisztelettel köszöntöm főtiszteletű és méltóságos Püspök urat, mint Kollégiumunk fenn-tartó testületének, az egyházkerületnek elnökét; köszöntöm a Kollégium patronusainak, a debreceni református egyháznak és Debrecen sz. kir. városának tiszteletreméltó képviselőit. Hálásan köszönöm, hogy megjelenésükkel nemcsak ezen ünnepélyünknek paedagogiai hatását méltóztatnak emelni, hanem újabb bizonyosságot méltóztatnak tenni arról a szeretettel teljes gondoskodásról is, amelyben a múltban olyan gazdagon részesítették Kollégiumunkat, a magyar reformátusságnak

ezt a drága kincsét, a magyar nemzeti műveltségnek és a magyar protestáns szellemnek ezt az ősi iskoláját. Erre a szeretetre és gondoskodásra különösen nagy szüksége van Kollégiumunknak ma, amikor a háború és a háborút követett zavarok által okozott megrázkódtatásból felocsúdva, szellemi és gazdasági egyensúlya immár helyreállóban van és azzal a reménységgel tekint a jövő elé, hogy nemzeti és evangéliomi hivatásának teljesítéséhez lassanként és fokozatosan birtokába jut a szükséges anyagi feltételeknek. A gazdasági megerősödés eddigi eredményeiért annál nagyobb elismerés és hála illeti az egyházkerületet és ennek elnökségét, továbbá a debreceni egyház és Debrecen városa vezetését, mert az államkormány, az állampénztár súlyos helyzetére hivatkozva, nemcsak, hogy újabb segítséget nem nyújt a Kollégiumnak, hanem eddigi támogatásának mértékét is mindinkább leszállítja. Ebben a helyzetben Kollégiumunk viszonyainak teljes rendezését a jövőben is csak fenntartó testületünk és patronusaink eddig is hálásan tapasztalt pártfogásától és áldozatkészségétől reméljük. Reméljük pedig ezt annyival inkább, mert nem tekintve a Kollégiumnak nemzeti és egyházi szempontból országos jelentőségét, minden illetékes tényező előtt bizonyára világosan áll, hogy mennél inkább szaporodnak a természetes fejlődés folytán Debrecen városában az állami kulturális intézetek és más, nem református jellegű intézmények, a Kollégiumra annál súlyosabb felelősséggel nehezedik az a feladat, hogy Debrecen városának történelmi jelleme, népének hagyományos puritán erkölce és a divatos jelszavakkal szemben tartózkodó konzervatív-liberális szelleme megmaradjon.

Ez a most kezdődő iskolai év is újabb bizonyosságot szolgáltatott Kollégiumunknak nem fogyatkozó vonzó erejéről. Azt az aggodalmat, hogy gimnáziumunk tisztán humánus jellege, vagyis benne a görög nyelv tanulmányának kötelező volta, az intézetet elnépteleníti, a felvételt kérő tanulók száma annyira nem igazolta, hogy az V. osztály mellé párhuzamos szakaszt kellett állítani. Emellett az első osztályba is sokkal többen jelentkeztek, mint amennyit az első osztály két párhuzamos szakaszába fel lehetett venni. A tanítóképzőintézet első osztályába is kétszer annyi volt a jelentkezők száma, mint ahány a rendtartás szerint felvehető lett volna. Örvedetes jelenség, hogy ez alkalommal igen sok kiváló előmenetelű tanuló jelentkezett és vétetett fel a tanítóképzőintézetbe. Hogy a gimnáziumi és tanítóképzőintézeti internátus iránti kereslet nem lehet kielégíteni, ez természetes, mert itt a tanári felügyelet és az igazán csekély lakásdíj nagy vonzóerőt gyakorol. De talán még nagyobb a vonzó ereje az egyetemi internátusnak, amelybe, a felemelt díjak mellett is mintegy 60-nal több egyetemi hallgató kérte a felvételét, mint ahányat el tudtunk helyezni. Éppen így keresi az ifjúság a konviktusokat is, amelynek a díjait szintén felemeltük ugyan, de az élelmezést is lényegesen megjavítottuk.

Általában az ifjúság segélyezésében ebben az iskolai évben már el fogjuk érni a háború előtti mértéket, mind amellet is, hogy a háború előtti ösztöndíj alapítványaink közül alig egyből-kettő-

ből tudunk valamit nyújtani az ifjúságnak. A Baltazár-Amerikai-alapítvány ugyanis főtiszteletű püspök úr második amerikai gyűjtésével hatalmasan megerősödve, az eddigieknél is sokkal nagyobb mértékben fogja éreztetni jövője hatását.

Ehhez járul Debrecen városának rendszeresített diáksegítő akciója, amelyben Kollégiumunk növendékei is részesülni fognak.

A múlt tanév második felében 20 tanárjelöltre megszervezett tanárképző internátusunk a diáksegélyezés szempontjából is haladást jelent, mert a tanárképző-alap az internátus tagjainak a rendszeres internátusi díjkedvezményeken is túlmenő segítségeket nyújt. Tanárképző internátusunkba lett volna ugyan szám szerint elég jelentkező, de csak 11-et vett fel az intézet gondnoksága, mivel a jelentkezők felét gyenge tanulmányi előmenetelük miatt nem ítélte a tanári pályára alkalmasnak. Egyik szomorú jelensége korunknak, hogy a tanári pályát a tanuló ifjúság kiválóbb része csak kivételesen választja. Tanárképző internátusunk könyvtárának berendezésére megtettük az intézkedéseket, fedeztünk erre a Főgondnok úr Ö méltóságának gondoskodásából elegendő van. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a debreceni tudományegyetem mellett már szintén megszervezte a tanárképző-intézetet. Tanárképző internátusunknak az állami tanárképző-intézethez való viszonya tehát rendezésre vár. Reméljük, hogy az állami tanárképző vezetőségének jóakarátú támogatásával ez a kérdés megnyugtató módon fog megoldatni.

Szívesen köszöntöm az új iskolai év kezdetén kedves kartársaimat, a Kollégium tanárait is. Az iskolának a tanár a lelke, az ő tudománya, munkája és erkölcsi jelleme a legfőbb táplálója és mozgatója az iskola életének; az ő egyéniségéből árad ki az iskola szelleme; ő benne van az iskola jó hírének forrása; az ifjúság benne keresi azt a mintát, amelyhez szellemben és erkölcsben hasonló akar lenni. Mindez rendkívül nagy felelősséget ró a tanárra, az élet ideális felfogását, testi-lelki erejének teljes odaadását kívánja tőle. Ehhez az odaadáshoz nem kell az anyagi javakban való bőség, hisz ez tapasztalat szerint inkább ellensége, mint előmozdítója a magasabb rendű szellemi és erkölcsi életnek; de kell hozzá az anyagi gondoktól való mentesség és függetlenség. Tudjuk, hogy ma ez a feltétel nincsen meg, mert gonoszul megnyomorított országunkban nem is lehet meg. A tanárnak meg kell osztani idejét és erejét hivatásának és önfenntartásának gondjai között. Hogy hivatásának megfelelhessen, erejének egy részét el kell vonnia hivatásától. Ezt a mai viszonyok közt nem is lehet rossz néven venni mindaddig, míg sérelmet nem szenved az elv, hogy a tanárnak tanítványai előtt erkölcsi mintaképül kell szolgálni. Hogy a kötelességeknek ezt az összeütközését milyen szépen ki lehet egyeztetni, erre éppen Kollégiumunk tanárai mutatnak fényes példát. Iskolai kötelességeik becsületes betöltése mellett többen a tudományos kutatás és irodalom terén tűnnek ki, akadémiai taggá, vagy más tudományos társaságok tagjaivá választatnak, egyetemi magántanári képesítést szereznek; mások az ifjúság nevelését, vagy anyagi segítségét munkáló ifjúsági egyesületekben, vagy intézményekben fejtenek ki sok időt és önzetlen odaadást kívánó

tiszteletreméltó munkát. Így nem csoda, hogy Kollégiumunk régi jó hírneve és vonzó ereje nemcsak nem fogyatkozik, hanem még növekedőben is van és hogy a szülők, még ha nincs is szükségük az iskola anyagi támogatására, bár más, kevésbé népes, de jó hírű középiskoláinkban tanulmányi szempontból előnyösebben helyezhetnék el gyermekeiket, mégis ambíciójukat helyezik abba, hogy fiaik a Kollégiumban tanuljanak.

A tanári testület rendes tagjai közül ebben az iskolai évben foglalják el állásaikat Szigethy Gyula gimnáziumi ének- és zenetanár, aki tanulmányi célból erre a tanévre szabadságot kapott, továbbá Szemes Károly tanítóképzőintézeti tanár és Szűcs János, a tanítóképzőintézet egyik gyakorló iskolájának tanítója. Mind a három tanárban kiváló erőt nyert Kollégiumunk, akik iránt a legjobb reménységgel vagyunk, hogy érdemes elődeik: Mácsai Sándor, Bartsch József és Kiss György nyomdokain fognak haladni.

Legyen mind az ő munkájukon, mind a régi tanár urak munkáján Isten áldása!

Nemes Tanuló Ifjúság! Örömmel és szeretettel köszöntelek tégedet is. Nekünk, idősebb embereknek, akik már megettük kenyerünk javát, akik tanúi vagyunk az ezer éves Nagymagyarországnak, amelynek felvirágoztatásához erónk mértéke szerint hozzájárultunk és tanúi vagyunk országunk barbár szétdarabolásának és nemzetünk igazságtalan eltiprásának, akik azzal a fájdalmas reménytelenséggel közelgünk sírunk felé, hogy mi már nem érjük meg nemzetünk igazságának diadalát: nekünk idősebb embereknek életünk alkonyán egyedüli örömünk, vigasztalásunk és reménységünk te vagy nemzetem viruló nemes ifjúsága, mert te általad és te benned fog új életre kelni hazánknak éji homályba borult régi dicsősége. Soha a nemzet ifjúságának ilyen nagyszerű és ilyen dicső feladat nem jutott, mint neked: visszaszerezni azt, amit tudatlansággal párosult durva erőszak elvett tőlünk. A feladat azonban nagyon nehéz. Hogy teljesíthesd, ne feledd, hogy ezer éves hazánknak a Kárpátok és az Adria, Dévény és Orsova voltak a határai; hogy a Vág, Nyitra, Garam, a Tisza és számos mellékfolyói a Szamossal, Körössel és Marossal még néhány évvel ezelőtt magyar földön eredtek; ne feledd, hogy Pozsony, Komárom, Selmecbánya, Rimaszombat, Igló, Lőcse, Eperjes, Kassa, Ungvár, Munkács, Máramarossziget, Sz.-Németi, Nagykároly, Zilah, Nagyvárad, Nagyszalonta, Arad, Temesvár és a többiek immár nem magyar, hanem cseh és oláh városok, hogy az egész gyönyörű Erdélyország Kolozsvárral, Marosvásárhellyel, Nagyenyeddel, Szászvárossal Nagyromániához tartozik. Ne feledd, hogy három millió magyar testvér nyög idegen uralom igája alatt, akiket megfosztanak földjüktől, iskolájuktól, nyelvük használatától és vallásuk szabad gyakorlatától. Hogy feladatodat teljesíthesd, tudnod kell, hogy míg ellenségeink jobban fel vannak fegyverkezve, mint a háború előtt, mi a fegyverkezés lehetőségétől is meg vagyunk fosztva; a túlerővel szemben tehát tehetetlenek vagyunk és hebehurgya kalanddal maradék-országunkat nem tehetjük kockára. Nincs előttünk más út, mint okos türelemmel és szívós kitartással előkészíteni és megvédeni a ked-

vező pillanatot, amely meghozza sorsunk jobbrafordulását. Akik halálra ítélték bennünket, nem ismertek, vagy ellenségeink tervszerűen úzótt hazug rágalmaiból ismertek. Meg kell tehát mutatnunk a világnak, hogy mi nem vagyunk Európa rossza, aminek lefestettek bennünket; meg kell mutatnunk, hogy mi szellemi és erkölcsi műveltségben felette állunk azoknak, akiknek prédául odadobtak bennünket. Meg kell győznünk a művelt népek közvéleményét arról, hogy amint a múltban mi voltunk a nyugat-európai keresztyén műveltségnek keleti végvára, a jelenben is mi vagyunk hivatva megvédeni Nyugat-Európát a balkáni erkölcsök és az orosz bolsevizmus ellen.

Ime, nemes tanuló ifjúság, ezt a célt kell magad elé tűznöd, e felé a cél felé kell tudatos kitartással törekedned. Erőt meríthetsz ehhez az Istenben való hitből és az Isten örök igazságában való bizodalomból, amelyet emberi gonoszság elhomályosíthat ideig-óráig, de amelynek napja egyszer szent bizonyossággal fel fog ragyogni nemzetünkre is; erőt meríthetsz másrészt saját lelkiismeretedből, kötelességérzetedből, ebből a leg-hatalmasabb erőforrásból, amely nélkül az ember semmitérő hitvány báb, vele pedig úgy a harc mezején, mint a polgári kultúra terén nemzetének hősévé válik. A Szentlélek Úristen töltse bé a ti szíveteket a kötelességérzet erejével, hogy egy boldog nemzetnek boldog fiai lehessetek.

Úgy legyen!

Karai Sándor.

Dr. Baltazár Dezső püspök beszéde.

Méltóságos Igazgató Úr! Nemes Tanulóifjúság!

Egy minden tekintetben mintaszerű és nagyhatású beszéd után úgy érzi az ember, hogy minden további hozzátétel csak kisebbitő és elhomályosító jellegű volna. A kollégiumi igazgató úrnak úgy tartalomban, mint formában remekbeszabott megnyitó beszéde után épen ezért én csak néhány rövid mondatra szorítkozom.

A hivatalos teendői miatt távollevő elnöktársam, gróf Degenfeld József öméltósága nevében is hálásan köszönöm az üdvözlést. Nekünk, akik az egyházkerület ügyeit vezetjük, nagy megnyugvásul és reményül szolgál, hogy a most meginduló iskolai év zászlóját Karai Sándor kollégiumi igazgató kipróbált, hűséges kezeiben látjuk.

Igérjük, hogy az egyházkerületi elnökség mindenkor teljes erejével azon lesz, hogy ősi Kollégiumunkat, a magyar reformátusságnak ezt a szemefényét régi dicsőségében megtartsa és előhaladását minél gyorsabb lépésekben elősegítse a református és magyar kultúra és művelődés érdekében.

Ma már a Kollégium anyagi helyzete nem ad okot aggodalomra, mint a elmúlt esztendőben. De még így is éber figyelemmel kell lennünk a gazdasági élet minden mozzanatára. A kiadásainkat a meglévő alapok nem képesek fedezni, éppen ezért appellálnunk kell a református és magyar társadalom áldozatkészségére, ami eddig is a leg-erősebb támasza volt anyagilag főiskolánknak. Ezt a nagy feladatot nemes lelkek már megérezték, úgy, hogy egy, a felekezetiünkhöz tartozó, de nem a mi egyházkerületünkbeli áldozatkész lélek

felbuzdulva azon, hogy a Kollégium támogatására Amerikából is kinyulnak a segítő kezek, minden dicséretet megérdemlő buzgósággal tíz millió koronát adott a Kollégium magyar segélyalapjának megindításához.

Ez a nemes férfiú Mikes Ferenc kiskunhalasi gyógyszerész úr, aki előtt mindannyiunk nevében az elismerés és hála zászlóját meghajtom.

A tanév elején az igazgató úr szavaihoz csatlakozva, kérem a tanár urakat hivatásuknak odaadó betöltésére. Az ifjúsághoz is van néhány szavam. A tanügy terén vezető állásban levő férfiúval volt szerencsém egy ízben beszélgetni az ifjúság neveléséről. Amikor már meggyőződésének minden hadállásából kivertem, azt kérdezte, hát ti hogyan neveltétek évszázadok óta a Kollégium ifjúságát?

Erre én azt válaszoltam: Ti a zürzavaros, tűzzel és puskaporral fűtött világban kiviszitek az ifjúságot az utcára, a térre, ahol leperzselődnek a magasba röpítő szárnyak, mielőtt kibontakoznának. Mi az ifjúságot a „tűzoltásra“ neveltük. A Kollégium kapuin csak akkor tódult ki seregestül az ifjúság, mikor tüzet kellett oltani. Nem akarom megkorrigálni a „Non scholae, sed vitae“ igazságát, csak azt mondom, hogy mi nem az életből tanítjuk az iskolát, hanem az iskolából nevelünk az életre. Ha idő előtt kiültejük a gyenge palántát, elpusztítja azt vagy a korai fagy, vagy a nagy hőség.

Az új iskolai év tartamára Isten áldását kívánom a Kollégium minden tanárára és tanuló-jára!

Dr. Vásáry István városi főjegyző beszéde.

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Úr!

Méltóságos Kollégiumi Igazgató Úr!

Mélyen Tisztelt Közönség!

E kálvini egyszerűségű, de épen ezért oly meleg, bensőséges lelki ünnepély keretében tehát a magyar református és nemzeti kultúra oly messze földön is ismert dísze, a százados odaadó és fáradtságos munkájával a tudomány és erkölcs hatalmas fájává növelt debreceni református Kollégium, ismét kitarja kapuit, új tanévet kezd, hogy rendeltetése szerint az egyetemes nemzeti élet javára magához szívja, feldolgozza, rendszerezze és kifejlessze a nemzet fiatalabb generációiban még töredezetten, kifejeletlenül élő nemzeti erőket, hogy az esztendő végén újból bő természettel, gazdag aratással gyarapítsa a magyar nemzeti kultúra értéktömegét.

E tanévnyitó ünnepélyen benső lelki örömmel, a múltak eredményeit vizsgálva büszkeséggel, a jövő nagy feladatainak betöltését illetőleg bizakodó reménységgel vesz részt Debrecen sz. kir. város, mint amely századok során át egyik ápolója, szerető gondozója volt a magyar református, és épen ezért magyar nemzeti kultúra eme büszkeségének.

A lefolyt évtized alatt remegő aggodalommal nézte, hogy a történelem nagy vihara ennek a nagy távolságokra látszó, hatalmas fának mint kezdte tépdésni koronáját, tördelni ágait, s már-már recsegtetni törzsét is, de most már a gondviselés iránti mélységes hálával, a rendeltetessze-

rőségben megingathatatlan hittel, lelki boldogsággal állapíthatja meg, hogy a magyar református és nemzeti kultúra eme hatalmas fája kiállotta az idők viharát, évről-évről újra sarjadzik, dúsan virágzik és bőséggel terem.

Ezen a tanévnyitó ünnepélyen Debrecen sz. kir. város közönsége és tanácsa általam azt az üzenetet küldi, hogy a századok hagyományait gondosan őrző, a Kollégiumot a jövőben is szeretettel ápolja, anyagi etejéhez mérten tőle telhetőleg támogatni fogja, vezetőire, tanáira, növendékeire, s ezek munkájára Isten gazdag áldását kívánja.

Magunk között.

A világiakhoz szóló szelid intelmet olvastunk a minap egyik laptársunkban a kecskeméti kongresszus alkalmából. Arra történt figyelmeztetés, hogy mekkora kár ez a mi szakadozottságunk, s hogy milyen jó volna, ha mi is olyan impozánsan ható egységes erővel tudnánk fellépni, mint római katolikus atyánkfiai az ő nagygyűléseiken. A figyelmeztetés nagyon helyes, csak nem épen alkalomszerű. Mert a világiak bármikor inkább emlékeztethetők az összetartás szükségességére, mint a lelkész-egyesületi közgyűlés idején. Mi is jobban szeretnénk, ha a lelkészek számára tartott s bőven termékenyítő szakelőadások mellett például a Baltazár püspök hatalmas megnyitó beszéde az egész református közvélemény nyilatkozatának volna tekinthető; ha a Kováts István nagyjelentőségű előadását az egyház mindkét felelőből való hallgatóság vitathatta volna meg; ha — hogy a minket legközelebről érdeklő kérdést említsük — a református sajtó ügyében tépelődők közt ott látjuk világi előkelőinket is. Azonban . . . III. Endre király idejéből maradt ránk egy törvény, amelynek a végén azt olvassuk, hogy ezt pedig az ország nemesei alkották, *kizárólag a bárók*. Nos, szegény báróknak nem kell szemrehányást csinálni ezért, amért ennek a törvénynek az alkotásában ők nem részesek.

A lelkészegyesületet azonban ezzel nem akarjuk sem kisebbíteni, sem feleslegesnek mondani. Azt hisszük, a maga érdemes munkája és emlékezetes alkotásai révén ez az egyesület, azon már túl van, hogy ilyen gondolat fel is merülhessen. Sőt: ha nem hirdetnék munkájának nagyszerűségét a kálvineumi alkotások, s ha nem látnánk évenként megújuló áldásos hatását a konferenciákkal, mi akkor sem idegenkednénk a lelkészek külön egyesületétől, amelynek éppen úgy meg van és éppen akkora a jogosultsága, mint a tanítók, jegyzők, tisztviselők stb. külön egyesületeinek. Abban sem látunk semmi veszedelmet, hogy ennek az egyesületnek a keretében a lelkészek szakkér-

déseit túlhaladó, szélesebb érdekű megbeszélések is folynak. Mégis csak a világiakban van a hiba. Nem azért, hogy a lelkészegyesületi gyűlésre hivatalan vendégnek nem mennek. . . Hanem azért, mert nem csinálnak — nem a lelkészegyesület ellen, hanem a mellett — a református egyház mindenrendű tagját magában egyesíthető szervezetet, amely az egyház hivatalos szerveitől függetlenül foglalkozzék a vallásunkat és egyházunkat érdeklő minden olyan kérdéssel, amelyet hivatalos úton tárgyalni vagy nem lehet, vagy nem célszerű.

Talán még sem a világiakban van azért a hiba. Valami rendszertelenség, kapkodás, olykor kicsinyeskedés tapasztalható világiainknak egyházi szerephez juttatásánál. A legnagyobb baj, hogy minálunk mindenféle egyházi ügy elsősorban politikummá lett. Ezért, amikor a világiak közül válogatjuk az egyházi szolgálatra valókat, sokszor nem az a szempont érvényesül, aminek érvényesülni egyedül volna szabad, hogy t. i. az illető milyen jó vitéze Jézus Krisztusnak. Hanem ez ebben a világban való helyzet. Néha mi keresünk fel valakit, csupán azért, mert már valami. Néha valaki keres fel bennünket azért, mert akar valami lenni. Régen volt valami állandóság a világiak egyházi szolgálatában. Érdemes apák érdemes fiait meg lehetett találni. Most nem egyszer találkozunk gyorsan felbukkanó nevekkal, hogy aztán gyorsan letűnjenek. Sokszor mellőzünk kipróbált erőt divatos gyöngébbért. Belmisszióról beszélünk sokat, de mit ér a belmisszióról ábrándozásunk, ha azokat sem tudjuk magunkénak megtartani, akiknek már a nagyapja is a miénk volt.

Különfélék

Lelkész meghívás. A Bodrogközön levő lukai gyülekezet Tóth Áron cigándi s.-lelkészt hívta meg pásztorául. Az Úr áldása legyen az új pásztoron és a gyülekezeten.

Az erdélyi református püspöknek és egyházkerületnek, a Kun kollégium visszabocsátása tárgyában beadott kérését és személyesen vezetett küldöttségét durva visszautasításban részesítette az oláh kultuszminiszter.

A Templomegyesület hitvédelmi szakosztálya f. hó 4-i ülésén Siposs Imre tartott előadást az egyesület folyó évi feladatairól. Siposs Imre, aki eddig az egyesületnek buzgó titkára volt, most hitoktatóvá lett, helyét Dancsházy Sándor, volt tekeházi lelkész foglalja el.

A kollégium folyó tanévének ünnepélyes megnyitása szept. 9-én volt, amikor is a Nagytemplomban dr. Erdős Károly imádkozott, az oratóriumban

WACHA tisztít, mos, fest kifogástalanul Debrecen, Simonffy-u. 55.

Karai Sándor kollégiumi igazgató mondott lelkes megnyitó beszédet, amelynek kapcsán üdvözölte az Egyházkerületi Elnökséget, a debreceni egyházat és Debrecen városát. Az üdvözlésre dr. Baltazar Dezső püspökünk és dr. Vásáry István főjegyző, polgármester-helyettes válaszolt. Az imádságot és a beszédeket lapunk mostani számában közöljük.

A Nagytemplom renoválása. Mire e sorok tisztelt Olvasóink kezeihez jutnak, a Nagytemplom keleti tornyának csillagáig fog emelkedni az építész-állvány, hogy aztán a csillagtól a talpazatig új ruhába öltöztessék az immár több mint százéves templomot és tornyokat. A nyugati torony már új színében pompázik s a kertté varázsolt előtérrel legszebb ékessége Debrecennek. A keleti torony gombjába fogják elhelyezni az emlékiratot, amely történelmi érzéssel egybeszerkesztve adja a debreceni egyház fejlődését a milleniumi tatározástól a mostani renoválásig. Legyen a megújított templom valósággal Istennek háza s a mennyországának kapuja.

Az alsószabolcs—hajduvidéki egyházmege folyó hó 8-án tartott őszi közgyűlésén aranyszalaggal átfont gyönyörű ezüst koszorú átadásával vett búcsút a nyugalomba vonuló Dobó Sándor tanítótól.

A Kistemplomot újabb szakértők újabb bírálatára alapján nem fogják lebontani, csak az oszlopait veszik ki és az erős falakra könnyű súlyú mennyezetet tesznek.

Elemi iskolai évkezdet. Megható és lelket emelő ünnepély keretében történt meg Debrecenben az iskolás gyermekek előkészítése az új tanévre. Tanítóik vezetése alatt sorakoztak a reményteljes kisfiúk és lányok a templompadok soraiban. Mindenkor szép rendben történt ez, de különösen örömmel szemléltük ezt Molnár Ferenc árpádtéri templomi szolgálata óta, hol az elsőszékek s minden iskola növendékei után, egy-egy szék, üresen hagyott a szülék s a mindennapi templomba járó hívek számára. A nagyobb fiú növendékeket felirányították a templomi karzatra, hogy ismerjék meg azt már most, hogy mint ifjak ne szorítsák alantról az idősbeket. Tegye az Úr áldásossá a templomainkban lelkészeink búgó imáját, tanítóink nemes vallásos irányu fáradozását, növendékeink sikeres előhaladását a szülék örömére, református egyházunk erősbödésére, hazánk, nemzetünk dicsőségére.

Egy szemlélő.

A Dunamelléki Egyházkerület Belmissziói Bizottságának kiadásában a következő igen érté-

kes és a legszelebb körökben terjesztésre érdemes füzetek jelentek meg: *Dr. Kovács István:* Mit tehetünk egyházunkért? Ára 2000 korona, 30 példányon felül 1600 korona, 500 példánynál 1300 korona. *Dr. Kovács J. István:* Református iskolánk. *Dr. Victor Gabriella:* A református tanító feladatai. *Dr. Victor Gabriella:* A keresztyén családi nevelés. *Vargha Tamás:* A református keresztyénség és a szentírás. A négy utóbbi füzet ára darabonként 1500 korona, 30 példányon felül 1200 korona, 500 példánynál 900 korona.

Sajtó alatt van: *Karénekesskönyv,* zsolttárok és dicséretetek a magyar református egyházi énekkarok számára, a legkiválóbb magyar és külföldi szerzőktől. Előfizetési ára: 28,000 korona. Megrendelhető: Református Egyházi Énekkarnál, Rákosszentmihály — Pest-megye — Árpád-utca 24.

A statisztikai íveknek miként leendő kitöltését célzó, hozzánk intézett kérdésekre a statisztikai albizottság közli a következőket: 1. A statisztikai ívek hátsó lapján található négy rovatba jönnek számszerint azon egyházak, amelyekben az iskolába járó 6—12 éves tankötelesek — szörványos esetektől eltekintve — mind református felekezeti iskolába járnak, tehát amelyekben a református iskolák mellett más felekezeti iskolák lehetnek ugyan, de általános jellegű állami, községi iskolák nincsenek. Majd azok, ahol református felekezeti iskola van ugyan, de ez a református tankötelesek befogadására nem képes s azok egy része a református iskola mellett fennálló állami, vagy községi iskolába jár. Az ismétlő tankötelesek figyelmen kívül hagyandók. 2. Az 5 rovatban csak az egyházak által fenntartott iskolákról van szó. Minden iskola, mely önmagában egységes, önálló egészet képez, tehát nem más iskolának kiegészítő része, egy iskolának veendő, ha nem teljes hat osztályú is. Pl. ahol 2 tanító működik s az egyik tisztán a fiúkat, másik a lányokat tanítja, még ha akár a fiúknál, akár a leányoknál, akár mindkettőnél nincs is meg a teljes hat osztály, ott két (egy osztatlan fiú és egy osztatlan leány) iskola van. Ott azonban, ahol szintén 2 tanító működik ugyan, de azok vezetése alatt nem nemszerint, hanem osztály szerint vannak a növendékek megosztva, egy (két tanerős, vegyes, részben osztott) iskola van. Ha az iskola egyes osztályai nem egy épületben, sőt nem is egy telken vannak elhelyezve, ez az iskola egységét nem érinti. 3. A fentiek alapján könnyű lesz a II. főrovat 5 rovatának kitöltése, mert ahány önálló iskola van hat osztálylyal, annyi hat osztályú, ahány önálló iskola van öt osztálylyal, annyi 5 osztályú stb. iskola veendő fel a kimutatásba. Különben ez a rovat teljesen azonos a hátsó lapon levő 6. sz. rovattal. Az egyeztetésekre kiváló gond fordítandó.

Kun József késműves és műköszörüs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

FISCHER ADOLF ÉS FIA posztónagykereskedő. Férfi és női öltöny és kabát szövetek nagy választékban, papi fekete szövetkülönlegességek. Debrecen, Piac-u. 16.

Helyreigazítás. A múlt számunkban a középiskolák igazgatóinak figyelmét felhívtuk a konventnek a Tanárok Gyermekének Nevelési alapjára szedendő díjakra vonatkozó határozatára, amely szerint ugyanannyi összeget állapít meg, mint az állam a Tanárok Nevelő Házára. Itt azonban hiba csúszott be, mert a Vallás- és Közoktatásügyi miniszter úr 40,000—1925. V. sz. rendeletében a III. fejezetben vegyes díjak címen 20,000 koronát rendel a fenti célra. Ezért kérjük az igazgató urakat, hogy ennek megfelelően 20,000 koronát sziveskedjenek beszédni és az Országos Református Tanáregyesület pénztárába beküldeni.

Pályázat

a csonka-nagyszalontai egyházmegyébe kebelezett komádi lelkészi állásra. Javadalom: 1. Lakás természetben; 2. készpénz 249 korona; 3. 34 köböl búza; 4. 34 köböl árpa; 5. 54 katasztrális hold föld (adóját az egyház fizeti); 6. 15 katasztrális hold föld (adóját a lelkész fizeti); 7. 6-öl tűzifa; 8. örletési fuvar és 5 ite méz, vagy vaj helyett együtt 15 korona; 9. 7 legelőrész; 10. szabályszerű stóla; lelkész kötelessége a vizitáció ellátása is. Beruházások megváltása 10 mázsa búza. Pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 3 hétig az esperesi hivatalhoz Geszt (Bihar megye) küldendők retour bélyeggel. Az állás 1926 február 1 elfoglalandó.

Debrecen, 1925 szeptember 8.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A szentesi református egyház egy üresedésben levő férfi- és egy nőtanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak állásban levő, vagy B. listás tanerők. A pályázat határideje a Hivatalos Közlönyben való megjelenéstől számított nyolc nap. Hiányosan felszerelt, vagy később beérkező pályázatok figyelembe nem vétetnek. A pályázatok a szükséges okmányokkal alólírott iskolaszéki elnökhöz küldendők. A megválasztott tanerők állásukat a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalni tartoznak.

Mindkét állás államsegélyes. Az egyház tettszéze szerint természetbeni lakást, vagy ehelyett törvényes lakbért ad.

Kötelességük: a presbiterium által kijelölt helyen az osztály, vagy osztályok vezetése, ismétlőiskolai tanítás, minden egyháztársadalmi munkában segédkezés, melléktárgyak díjtalan tanítása. A férfi tanítói állásra olyanok pályázhatnak, akik szükség esetén a kántort helyettesíteni tudják.

Kelt Szentes, 1925 szeptember hó 9.

Sebestyén Béla.

református lelkész, iskolaszéki elnök.

Üresedésben van Kisvárdán az egyik önálló hitoktatólelkészi állás. Teljesen állami díjazással. Kellően felszerelt pályázati kérvények a presbité-

riumhoz címezve szeptember hó 20-ig beadandók. Válaszbélyeg csatolandó!

Pályázati hirdetés.

A berettyóújfalui református elemi népiskolánál megüriült egyik tanítónői állásra pályázat hirdettetik. Kötelessége: osztályvezetés és belmissziói munkálkodás. Illetménye (és lakbére): törvényszerű. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 8 napon belül alulírottához küldendők.

Dr. Hajdu Gyula,
iskolaszéki elnök.

Debreczeni István
órásmeister Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órákraktára

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Gazdaságokba,
építkezésekhez és tetők fedéséhez
minden vasanyagot szállít.

Telefon 6.

Szlezák László

harang-ércöntőde, harang-
felszerelés- és haranglábgyár

Budapest VI., Frangepán-u. 77.

(Saját házában.)

A nyugati pályaudvarról induló BUR vasúti
„ÖRHÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal.

TELEFON: 139-62.

Az 1900. évi párizsi világ, 1921. és 1923. évi
vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel ki-
tüntetve. — Számos egyházi elismeréssel.

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt árkért
Árjegyzék ésköltségvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

TELEFON: 113-44. SZÁM.

LOPOS GYULA iskolapadok

athletikai sportcikkek,
iskolai bútorok,

tornaszerek

gyára

BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 85.

Arjegyzéket és költségvetést
felszólításra küldök. VAVAVA

3-20

TEPLOMHARANGOKAT

és összhangzó harangozatokat
a legfinomabb harangfémötvözet-
ből, tiszta esengésű, előre meg-
állapított szavatolt harangokkal

tíz évi jótállás mellett

harangszerelvényeket, forgatható
vaskoronával, harangállványokat
hengerelt vasból, szabadonálló va-
lamint fekvő elrendezéssel gyárt

WALSER FERENCZ

tűzoltási szerek és szivattyúk
gyára, harang- és fémöntőde

Budapesti VI, Lomb-utca 34-36.

Villamos megálló: Váci-ut, Láng-gyár.

Telefon 95-50.

Telefon 95-50.

Debrecen szab. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„Méliusz“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala, zenemű-
papír- és írószerkereskedése

Debrecen, Ferenc József-út 26.

Értesítés

a zsoltárok és kiadványok augusztusi
áraitól.

1925 augusztus hóra a zsoltár árak a
következők:

32° legkisebb zsoltár

papirkötésben	K	31,600
félvászon kötésben	K	37,300
egészvászon kötésben	K	41,700

16° iskolai kiadású zsoltár

papirkötésben	K	42,900
félvászon kötésben	K	47,500
egészvászon kötésben	K	59,800

8° oktáv alakú zsoltár

papirkötésben	K	58,600
félvászon kötésben	K	64,300
egészvászon kötésben	K	74,500

4° quartalak, nagybetűs zsoltár

papirkötésben	K	112,800
félvászon kötésben	K	119,300
egészvászon kötésben	K	144,200

Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsoltárainkat
a következő minőségekben, alakban és árakban:

II. kiadás, prózába szedve 16° alaku

díszvászon, kehely és préselésel	K	100,000
díszvászon, párnázott, vörös- metszés, tokban	K	180,000
díszbőr, párnázott, aranymet- zés, tokban	K	280,000

32° alaku zsoltárok

Hajlítható díszvászon kötés (Kötés alatt)	—	—
Párnázott díszv. kötés, valódi aranymetszéssel	K	160,000
Celluloid-csontkötés, val. aranymet- széssel (Kötés alatt)	—	—
Valódi bőrköt., párnázott, valódi aranymetszéssel	K	240,000
Valódi antilopbőr, különböző színekben	K	240,000
Valódi bőrk., különböző színek- ben, aranymet-zéssel, párná- zott bőrtokban, hordozó szíjjal	K	400,000

A közeli iskola év előtt ajánljuk dusan
felszerelt tankönyv, írószer, iskolai segéd-
eszközöket tartalmazó raktárainkat.

„Méliusz“ könyvkereskedés
Debrecen,
Ferenc József-ut 26.